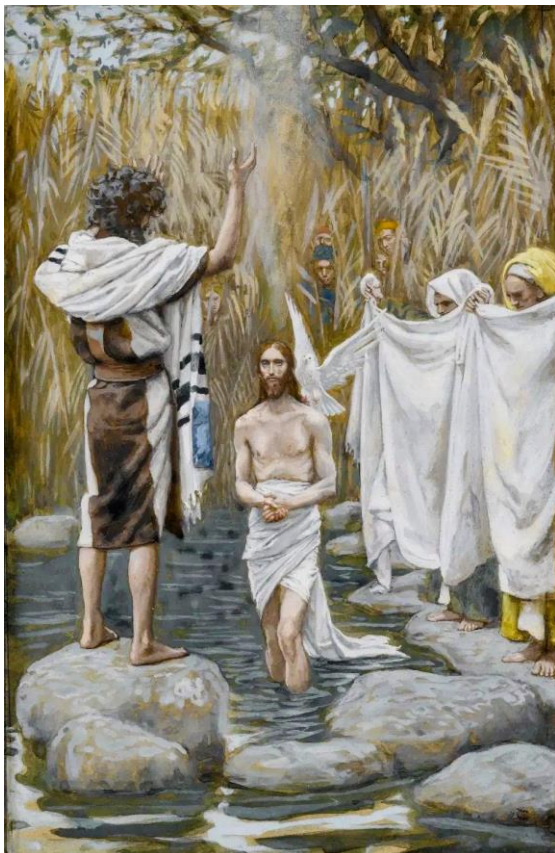

Nedělní úvaha (kázání) na text Markova evangelia v Lysé nad Labem, 1. neděli po Zjevení Páně, 12. ledna 2025

Jan Křtitel a křest Páně

Ježíův křest, James Tissot (1886-1896), Brooklyn Museum (Zdroj Wiki)

Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího. Je psáno u proroka Izaiáše: „Hle, já posílám posla před tvou tvář, aby ti připravil cestu. Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky!“ To se stalo, když Jan Křtitel vystoupil na poušti a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů.“ Celá judská krajina i všichni z Jeruzaléma vycházeli k němu, vyznávali své hříchy a dávali se od něho křtít v řece Jordánu. Jan byl oděn velbloudí srstí, měl kožený pás kolem boků a jedl kobylinky a med divokých včel. A kázal: „Za mnou přichází někdo silnější, než jsem já; nejsem hoden, abych se sklonil a rozvázal řemínek jeho obuvi. Já jsem vás křtil vodou, on vás bude křtít Duchem svatým.“ V těch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a byl v Jordánu od Jana pokřtěn. Vtom, jak vystupoval z vody, uviděl nebesa rozevřená a Ducha, který jako holubice sestupuje na něj. A z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.“ (Bible, Markovo evangelium, 1. kapitola)

Hospodinův pomazaný – radostná zvěst

Hlas volajícího: „Připravte na poušti cestu Hospodinu! Vyrovnejte na pustině silnici pro našeho Boha! Každé údolí ať je vyvýšeno, každá hora a pahorek sníženy. Pahorkatina ať v rovinu se změni a horské hřbety v pláň. I zjeví se Hospodinova sláva a všechno tvorstvo společně spatří, že promluvila Hospodinova ústa.“ Hlas toho, jenž praví: „Volej!“ I otázal se: „Co mám volat?“ „Všechno tvorstvo je tráva a všechna jeho spolehlivost jak polní kvítí. Tráva usychá, květ vadne, zavane-li na něj vítr Hospodinův. Věřu, lid je pouhá tráva. Tráva usychá, květ vadne, ale slovo Boha našeho je stálé navěky.“ ... Řekni judským městům: „Hle, váš Bůh! Panovník Hospodin přichází s mocí, jeho paže se ujme vlády... Jak pastýř pase své stádo, beránky svou paží shromažďuje, v náručí je nosí, březí ovečky šetrně vede.“ (Bible, kniha Izajáš, 40. kapitola)

Křest Páně, Ježíšův křest, kdy jej v řece Jordánu pokřtil Jan Křtitel, vůbec jejich vzájemné setkání, to je příběh na víc než několik řádků, které mu věnuje evangelista Marek. Když se pokouším si tu scénu představit, vytane mi na mysl film Poslední pokušení Krista; Jordán hluboko zaříznutý v zemské trhlině na hranici pouště, na břehu ryk a výkřiky mnoha Janových stoupců, trhání oblečení, zvuky svištících důtek, seabemrškačství, kterým Janovi učedníci reagovali na mistrova ohnivá slova. A uprostřed všech Jan Křtitel, celý prorok Eliáš, oblečen v kůži, divoký, nespoutaný, excentrický. Je to show, spousty čumilů, fascinace podivnostmi. A do toho všeho lidského hlomozu a šílení přichází Ježíš doprovázený Jidášem. Režisér Scorsese bývá obviňován, že chtěl Ježíšův příběh patřičně skandalizovat, ale třeba tuhle scénu vystihl bravurně a přesně v duchu Markova evangelia. Skandál tu probouzí a přizívují nejrůznější exhibicionisté, explicitní nahota, sexuální podtóny, sado-masochistické praktiky. Ale přicházejícího Ježíše si nikdo nevšimne!

Jan se náhle otočí, všechny zvuky okolí ve filmu ustoupí do pozadí, v naprostém tichu je možné vidět jisté překvapení Janovo, jakoby i kolem něho bylo náhle trochu tišeji. Moc nerozumíme odhodlání Ježíšovu, který si sundává šat a pokleká před Janem do vody. Dost možná dělá něco, čím si není jistý, možná se snaží naplnit Jidášova očekávání. Jan Ježíše křtí a vzápětí objímá, jeho otázka: „Kdo jsi?“, zůstává nezodpovězena. Tak jako v dnešním evangeliu tu nikdo neslyší Boží hlas, nikdo neví, co je Ježíš zač, nikdo se té scéně nediví, vždyť je tu co koukat na tolik exotů kolem. Ve filmu je i samotný Ježíš nejistý, neví kým je, hledá se. Také v Markovi jen my, čtenáři, pravda spolu s Ježíšem, vidíme otevřená nebesa, holubici přilétající shůry a slyšíme Boha říkat: „Ty jsi můj milovaný syn“. Ale lze tomu věřit? Není to jen prelud? Jakoby i Marek nechal Ježíše trochu tápat. On, autor evangelia, to ví, věřící čtenáři jeho díla to ví, ale ví to Kristus? Ví Ježíš, že je Kristem? V Janově evangeliu o tom od začátku nepochybuje a všechny o tom poučuje, ale Marek nám vypráví trochu jiný příběh.

Markovo evangelium nám nevypráví příběh Ježíšova křtu jako důkaz, že Ježíš byl Božím synem. Marek nejde po senzacích, které by jeho knihu lépe prodávaly. Oproti takovému Janovu evangeliu nebylo to Markovo nikdy bestseller. Marek nás chce především zapojit do Ježíšova příběhu, stejně jako se Bůh v Kristu zapojil do příběhu našeho. U Marka můžeme sdílet mnoho Ježíšovy nejistoty a pochybností. U Marka se musíme stejně jako Ježíš rozhodnout. Proto zůstává i Boží provolání skryté všem tehdy přítomným u řeky Jordán. Netušící osobou tu

zůstává i samotný prorok Jan Křtitel. Ještě z vězení se bude později ptát, co je ten Ježíš vlastně zač. Je až úsměvné sledovat, jak Křtitel mluví o někom „silnějším“, kdo přijde po něm, o někom, jehož řemínek na obuvi by si ani nedovolil rozvázat. A evangelista Marek to jen suše doplňuje: *V oněch dnech přišel Ježíš z Nazareta v Galileji a byl od Jana v Jordánu pokřtěn. A jen my víme, proč ten Marek to napsal zrovna po silných slovech Janových.*

Slova o Ježíšově Božím synovství zazní v Markově evangeliu vícekrát, pokaždé ovšem tak nějak poloskrytě, bez glorioly a nenápadně. I v epizodě proměnění na hoře je Boží hlas znějící do pompézního setkání Ježíše s Mojžíšem a Eliášem zaznamenán bez očekávané odezvy. Zatímco u Lukáše či Matouše učedníci upadají do mrákot a nemohou se strachy pohnout, u Marka se po krátkém úleku dostaví učednické mudrování nad docela jinými věcmi. Jakoby Boží přiznání se k Ježíši nemělo u Marka dostatečnou razanci a je podáváno až neuvěřitelně civilně. Na konci evangelia je ostatně informace o Ježíšově Božím synovství sdělována ústy vojáka, který Krista přibil na kříž, což působí spíše jako výsměch.

Marek, nejstřízlivější ze všech evangelistů, nám představuje lidskou realitu. Můžete mít Boha vedle sebe, opravdu a reálně na dosah, můžou znít velké teologické výpovědi a dech beroucí prohlášení, ba můžete sami pronášet náboženská moudra a velké pravdy, ale pokud to nemáte v srdci, pokud to není vaše víra, vůbec k ničemu vám to není. Může se to pak stát dokonce parafrází, floskulí, frází či dokonce ironickou výpovědí, jako v případě vojáka, který o Ježíšově Božím synovství mluvil nejspíš jako o dobrém vtipu. Marek nám představuje Boha, který přišel nejen na doslech, ale i na dotek a na dohled. Ale málokdo ho slyší, vidí a chce s ním být v kontaktu.

Ti, kteří Boha v Kristu rozpoznali, ti kteří mu naslouchají a neztrácejí s ním kontakt, ti kteří uvěřili, že vstal z mrtvých a Bůh se k němu od počátku hlásil, ti všichni tak nečiní na základě nějakého sociálního tlaku, mediální kampaně či populární ideologie. Z těchto příčin splétají pravdu lidská hnutí jako komunismus či progresivismus, aby vás následně nutily tuto pravdu přijmout a dle ní i soudit. Markem představené křesťanství naopak nejedná pod tlakem ani diktátem davu či hnutí. Marek nám představuje Krista bez důkazů, bez kampaní, bez hysterie, bez všeobecného zájmu. Vánoce s davy andělů, pastýřů a zdaleka dorazivších vědeckých celebrit Marka vůbec nezajímají. Ostatně, když na závěr svého podání popisuje vzkříšení, ukáže nám jen prázdný hrob. Nic víc. Ale pokud přesto

uvěříme, můžeme i příběh Kristova křtu slavit jako svátek, ba zahrnout jej do jiných deklamovaných svátků, které potřebují čtenáři jiných evangelií. A ačkoli Marek nemá Vánoce, křest Kristův může pro nás být pokračováním svátku Zjevení Páně, který jsme si připomínali minulý týden v souvislosti se Třemi králi. Tři mudrci z východu nám zvěstovali to, co nyní na břehu řeky zaznělo k těm, kteří uvěřili. Ze samotných Božích úst zní tu informace, že Ježíš je Syn Boží, možná ale budme rádi, že si toho davy exotů nevšimly. Marek a jeho čtenáři si ale všimli. Proto si Marek dovolí samotné evangelium nadepsat veršem: *Počátek evangelia Ježíše Krista, Syna Božího*. Není to argument. Je to vyznání.

Jan Křtitel cituje ve svých provoláních proroka Izajáše. Jenže z něj cituje pouze ta silná a masy formující věty. Jan Křtitel evidentně zná Izajášovo prorocství, že poté, co bude vše srovnáno a narovnáno, tedy jinotajně řečeno, pahrbky srovnány a údolí zasypana, že poté se *zjeví se Hospodinova sláva a všechno tvorstvo společně spatří, že promluvila Hospodinova ústa* (Iz 40,5). *Všechno tvorstvo společně spatří, že promluvila Hospodinova ústa!* Jenže tehdy u řeky Jordán to téměř nikdo nespapřil. Vlastně ani Jan. Jakoby i on naplňoval Izajášův text, ve kterém se prorok zmateně ptá, co má vlastně volat. Bůh mu tam odpovídá, že má v prvé řadě počítat s lidskou nespolehlivostí či možná nechápavostí. *Všechno tvorstvo je tráva a všechna jeho spolehlivost jak polní kvítí, vadne a usychá, říká Bůh v Izajášovi a vybízí, aby se prorok přesto nebál říci: „Hle, váš Bůh!“* Jenže ani to Jan Křtitel neřekne. Možná proto, že si takto Boha nepředstavoval. Přitom sám Izajáš v následujících verších představuje Boží moc jako moc blízkou, ba pastýřskou, jako moc, která *v náručí nosí a šetrně vodí*. Sám Izajáš jakoby mluvil o Ježíši, ale Jan Křtitel o něm takto nemluví.

My to ale spolu s Markem, ba spolu s Božím hlasem vyznat můžeme. Hle, náš Bůh! A můžeme dokonce souhlasit i s Křtitelovým prohlášením, že přicházející mesiáš, přicházející Bůh, je mnohem silnější, než by se evangelistovi Janovi a dalším mohlo zdát. Ježíš je oním „silnějším“, přestože bude ve smrtelné úzkosti na kříži volat: „Abba, Otče“. Je oním „silnějším“, přestože bude ostouzen a bičován, pomlouván a zlehčován. Je oním „silnějším“, přestože téměř nikdo nebude slyšet Boží prohlášení o něm, nespapřil jeho rozmluvu s Eliášem či Mojžíšem ani neuvidí andělské chóry velebící jeho narození. Je oním „silnějším“, neboť bude lidské nemoci uzdravovat, své ovečky šetrně vést a bezbranné a zranitelné v náručí nést. Je oním „silnějším“, neboť své svěřené, vyznávající, neopustí navzdory smrti. Je oním „silnějším“, přestože jej jako bezbranného a

slabého usmrtí. On však přesto zůstane a zůstává s těmi, kteří jej uviděli a rozpoznali, kteří jej uslyšeli a uposlechlí, kteří s ním udržují kontakt.

**Pro kontrast je vhodné doplnit i četbou vánočního příběhu u ostatních dvou synoptických evangelií. Epištolním čtením jsou slova o Boží lásce z listu Janova (1J 4,14-16).
Vhodné jsou písně 699, 255 z nových evangelických zpěvníků.**

Žalm 103: Davidův. Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu! Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach. Člověk, jehož dny jsou jako tráva, rozkvétá jak polní kvítí; sotva ho ovane vítr, už tu není, už se neobjeví na svém místě. Avšak Hospodinovo milosrdenství je od věků na věky s těmi, kteří se ho bojí.

Modlitba: Bože, byl jsem pokřtěn ve tvé jméno, byla mi dána možnost znovu začít, být tvůj. Bože, byl jsem pokřtěn ve tvé jméno, vím, že stojíš po mém boku. Děkuji ti, že můžu být s tebou.

Kriste, jsi dobrý pastýř. Tak jako ty myslíš na mě a na každou svou ovečku, chtěl bych i já nyní myslet na jiné, pomáhat jim, prosit za ně.

Pane, ke křtu se většinou přinášejí děti. Tolik jich bylo pokřtěno ve tvé jméno. Odvážuji se tedy prosit za děti. Buď jim nablízku, pomáhej pro ně nalézat cestu z chudoby, smutku a bezpráví.

Prosím za děti ulice, za děti ve slumech třetího světa, za rodiny v igelitových chatrčích, za děti pracující v továrnách. Prosím za děti, které náš svět znají jenom z obrázkových časopisů, za děti, které mají hlad. Modlím se za děti používající samopaly. A modlím se za humanitární pracovníky a misionáře, kteří k nim přicházejí. Prosím za děti strádající uprostřed válečných konfliktů. Prosím za děti, které ztratily někoho ze svých blízkých, svých rodičů. Prosím za děti naše, našeho sboru. Amen.

Navštivte webové stránky našeho sboru, stáhněte si další kázání, prohlédněte fotografie, mějte přehled o aktuálním dění v evangelickém sboru v Lysé nad Labem.

www.lysa.evangelnet.cz